

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta

Päätöspäivämäärä 09.10.2024

Lahden kaupunki, Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, 09.10.2024

Kirjastojen palveluverkko

4422/00.01.02.03/2024

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kirjastopalvelujohtaja Salla Palmi-Felin, p. 050 559 4098

Päätös

Esittelijä

Sivistysjohtaja Granqvist Tiina

Päätösehdotus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päättää kirjastoverkosta ja siihen tulevista muutoksista.

Perusteluosa

Lahdessa on pääkirjasto ja 8 lähikirjastoa. Lähikirjastot sijaitsevat Ahtialassa, Jalkarannassa, Kärpäsessä, Launeella, Mukkulassa, Nastolassa ja Renkomäellä. Kirjastopalvelujen saatavuutta täydennetään lisäksi mm. kirjastoauton ja kotikirjastopalvelun palveluilla. Lahden kirjastopalvelut ovat osa Päijät-Hämeen kuntien Lastu-verkkokirjastoa.

Kirjastolle vuosille 2026-2027 suunnatut säästötoimenpiteet edellyttävät kirjastoverkon karsimista niin, että syntyy pysyvää säästöä sekä henkilöstö- että tilakustannuksista. Lähikirjastoissa työskentelee 2-3 työntekijää kutakin kirjastoa kohden. Työntekijät kiertävät useissa saman tiimin kirjastoissa. Yhden lähikirjaston lakkauttamisella, joka mahdollistaisi 2

henkilötyövuoden vähentämisen eläköitymisen myötä, saataisiin säästöä n. 250 000 euroa.

Tarkastelun kohteena ovat Mukkulan, Launeen ja Kärpäsen kirjastot, koska ne eivät sijaitse jo olemassa olevien monitoimitalojen yhteydessä.

Monitoimitaloissa sijaitsevista kirjastoista luopumisesta ei syntyisi tilakustannusten säästöä, koska kyseiset tilat jäisivät koulujen kustannuksiksi.

Mukkulan kirjasto

Mukkulan kirjasto sijaitsee sosioekonomisesti haastavalla alueella ja toimii erityisesti lasten, nuorten ja ikäihmisten kohtaamispaikkana. Pääkirjasto on Mukkulan kirjastoa lähin kirjasto (kävellessä 4 km).

Launeen kirjasto

Launeen kirjasto sijaitsee kasvavalla alueella. Lähin kirjasto on Liipolan kirjastopiste (kävellessä 1,2 km), mutta välissä on korkea mäki. Liipolan kirjastopiste on pieni palvelukseen koko Launeen kirjaston käyttäjäkuntaa. Sijainniltaan Launeen kirjastolle olisi parempi olla lähempänä kasvavaa Hennalaa ja mm. Länsiharjun koulua. Launeella asuu myös paljon ikäihmisiä ja ikääntyneiden määrä on kasvussa.

Kärpäsen kirjasto

Linnuntietä Kärpäsen kirjasto sijaitsee lähellä Jalkarannan kirjastoa (kävellessä 2,7km), mutta välissä on Salpausselän harju korkeuseroineen. Jos Launeen kirjasto siirtyisi lähemmäs Hennalaan, matka pysyisi suunnilleen samana ja myös korkeusero säilyisi. Kärpäsen kirjaston alueella asuu paljon ikäihmisiä.

Kirjastolaki edellyttää asukkaiden kuulemista kirjastoon liittyvissä merkittävissä päätöksissä. Aukastilaisuudet järjestettiin Mukkulassa 28.8., Launeella 19.9. ja Kärpäsessä 3.10. Aukkailla oli myös mahdollisuus jättää kirjallista palautetta ja kirjastojen lähellä sijaitsevilta kouluilta ja päiväkodeilta kysyttiin lähikirjaston merkityksestä. Lähikirjastot tekevät merkittävää yhteistyötä lukemisen edistämässä sekä monilukutaidon tukemisessa alueensa koulujen ja päiväkotien kanssa.

Aukastilaisuuksissa nousivat esiin lähikirjaston sijainnin merkitys erityisesti lapsille ja ikääntyneille. Myös kirjaston merkitys alueen kohtaamispaikkana on monelle tärkeä. Monella asiakkaalla kirjaston käyttö vähenisi lähikirjaston lakatessa taloudellisista syistä tai kulkuvaikeuksien vuoksi. Lapsille lähikirjasto tarjoaa mahdollisuuden itsenäiseen asiointiin tai vierailuun päiväkodin tai koulun kanssa.

Lähikirjastot tukevat omalla toiminnallaan useita strategian tavoitteita. Ne tukevat osaamisen kehittymistä monin tavoin, mm. lukutaitoa tukemalla sekä tarjoamalla aineistoja elinikäiseen oppimiseen. Lähikirjastot ovat myös suosittuja opiskelu- ja työskentelypaikkoja niin opiskelijoille kuin yrittäjille. Kirjastoilla on myös suuri vaikutus asuinalueen elävyyteen ja ne luovat ympärilleen osallisuutta ja kohtaamisen paikkoja alueen asukkaille. Kirjaston tilat tuovat ihmisiä yhteen ja tarjoavat mahdollisuuden kaikenikäisten kohtaamiseen. Kirjasto koetaan aidosti kuntalaisten omaksi tilaksi.

Vaihtoehtojen tarkastelu

1. Kirjastot pysyvät ennallaan ja tarvittavat tilainvestoinnit tehdään
2. Launeen kirjaston lakkauttaminen

3. Launeen kirjaston siirtäminen Hennalan suunnalle ja Kärpäsen kirjaston lakkauttaminen
4. Mukkulan kirjaston lakkauttaminen
5. Mukkulan kirjaston siirtäminen monitoimitaloa edullisempiin tiloihin

Vaihtoehtoista on tehty vaikutusten ennakoarviointi, joka löytyy päätöspykälän liitteistä. Liitteenä on myös kuntalaiskuulemisten tulosten koonti sekä alueiden päiväkotien ja koulujen lausuntoja.

Päätös tulevasta kirjastoverkosta tulee tehdä syksyn 2024 aikana, sillä Mukkulan ja Launeen kirjastojen osalta tilakysymykset on ratkaistava mahdollisimman pian. Jos Mukkulan kirjasto jatkaa toimintaansa, sen tulee joko tulla osaksi rakentuvaa Mukkulan monitoimitaloa tai vaihtoehtoisesti löytää joku toinen sijainti nykyisestä väistötilasta luovuttaessa. Launeen kirjasto tarvitsee myös pikaisesti uudet tilat nykyisen rakennuksen huonon kunnon vuoksi, jos sen toiminta jatkuu. Kärpäsen kirjaston nykyinen vuokrasopimus on voimassa vuoden 2028 loppuun, jonka jälkeen sen lakkautus olisi mahdollinen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: